

Αρχή Τριωδίου – Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου.

Γράφει ο Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε Σεραφεΐμ.

Αυτή η Κυριακή, που είναι γνωστή ως η Κυριακή του Τελώνη και του Φαρισαίου, αποτελεί ένα σημαντικό γεγονός μέσα στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας μας. Από σήμερα αρχίζουμε να χρησιμοποιούμε στις καθημερινές προσευχές μας τους ύμνους του Τριωδίου. Τα κείμενα αυτά συγκεντρώνονται στη σημασία της προσευχής και της μετάνοιας, ως μέσα που μας προετοιμάζουν πνευματικά με πίστη, αγάπη και ταπείνωση να ζήσουμε τα μεγάλα γεγονότα της ζωής του Κυρίου και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού. Να διδαχθούμε από την ταπείνωσή Του, από τα θαύματα Του, από την Σταυρική Του θυσία κι από το μεγαλείον της αγάπης Του για τους πονεμένους και τους στερημένους, για τους ασθενείς, τα ορφανά και τις χήρες. Για να μπορέσουμε με την βοήθεια των πνευματικών μας συμβουλών, κληρικών μας Θεολόγων και κατηχητών να θεραπεύσουμε τα πάθη μας και τις αδυναμίες μας έτσι ώστε στο τέλος να ζήσουμε την χαρά της Αναστάσεως και την κοινή ελπίδα της εν Χριστώ σωτηρίας μας.

Μέσα στη χρονική αυτή περίοδο των εβδομήντα ημερών πριν από το Πάσχα, η Εκκλησία μας μάς προτρέπει με τους ύμνους της να αποκτήσουμε αληθινή ταπείνωση και μετάνοια, που είναι τα

απαραίτητα μέσα για την επίτευξη του σκοπού της ζωής μας, της εν Χριστώ δηλαδή σωτηρίας μας.

Η παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου μας διδάσκει ότι μόνο μέσα από μια μεγάλη απόφαση μετάνοιας και ταπείνωσης, θα μπορέσει ο άνθρωπος να υψωθεί αληθινά, να δικαιωθεί από τον Θεό για να ζησει τη λύτρωση του από την αμαρτία και τη σωτηρία του.

Η μετάνοια είναι συνειδητοποίηση της ανεπάρκειας της ανθρώπινης αυτοτέλειας. Εκεί που ο άνθρωπος νομίζει ότι τα ξέρει όλα το αποτέλεσμα είναι να σφάλλει, τα κάνει δηλαδή «θάλασσα», αδικεί τον εαυτό του και τους άλλους, αμαρτάνει, υποφέρει. Η μετάνοια είναι η προσπάθεια μας να ζήσουμε κοντά στο Θεό, με το Θεό Του θέλημα. Η πραγματική μετάνοια είναι η προσπάθεια μας να ζούμε σύμφωνα με τις Θείες Εντολές, να έχουμε έτσι μια προσωπική επικοινωνία με το Θεό και με τους ανθρώπους που συναντούμε στον καθημερινό βίο της ζωής. Τελικά η υπόθεση της μετάνοιας μας είναι η αλλαγή του τρόπου της υπάρξεως μας, είναι δηλαδή ένας νέος τρόπος ζωής. Είναι η χριστιανική ζωή, όπως το φωτισμένο παράδειγμα των αγίων μας, όπως το παράδειγμα του αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, όπως το παράδειγμα της άγιας ζωής των αγίων που φέρουμε το όνομα τους.

Η ταπείνωση και η απλότητα του χαρακτήρα της ζωής των αγίων μας είναι τα άγια χαρίσματα τους που τους κινούν να αγαπούν και να βοηθούν όλους τους ανθρώπους. Στους ανθρώπους όμως που κυριαρχεί η έπαρση και ο εγωϊσμός, όχι μόνο δεν έχουν διάθεση να βοηθούν τους διπλανούς τους, αλλά αρχίζουν να κατηγορούν και να συκοφαντούν όσους με ταπείνωση και απλότητα προσπαθούν να βοηθούν τους συνανθρώπους τους.

Για να κατανοήσουμε όμως τους Φαρισαίους της εποχής μας πρέπει να δούμε από κοντά τον Φαρισαίον της Παραβολής της σημερινής Ευαγγελικής Περικοπής. Ο Φαρισαίος λοιπόν της Ευαγγελικής Περικοπής, με τον τρόπο που εισέρχεται στο Ναό για να προσευχηθεί, μας αποκαλύπτει ολόκληρο τον εσωτερικό ψυχικό του κόσμο. Τον βλέπουμε με υπεροψία να έχει απόλυτη εμπιστοσύνη στον εαυτό του και στις δήθεν καλές του πράξεις. Γι' αυτό θεωρεί τον εαυτό του ως τον μεγαλύτερο άγιον. Έφθασε δηλαδή σε μια αυτοδι-

καίωση του εαυτού του. Θεωρεί τον εαυτό του εντελώς διαφορετικό από τους άλλους. Για τον Φαρισαίον όλοι οι άνθρωποι είναι αμαρτωλοί που πρέπει να τιμωρηθούν από τον Θεόν. Ο Φαρισαίος είναι άσπλαχνος προς τους συνανθρώπους του. Νομίζει ότι μόνον αυτός είναι δίκαιος και τηρητής του νόμου του Θεού. Γι' αυτό ο Φαρισαίος κατακρίνει, περιφρονεί και απορρίπτει τον Τελώνη όπως και κάθε άλλον άνθρωπον θεωρώντας τους μεγάλους αμαρτωλούς που δεν έχουν καμιά ελπίδα σωτηρίας. Ο Φαρισαίος αναφέρει στον Θεό τα καλά του έργα, όχι από διάθεση πίστεως στον Θεόν, αλλά για να εξυψώσει τον εαυτόν του. Θεωρεί ασυνείδητα τον εαυτόν του Θεόν, τοποθετεί μάλλον στην θέση του Θεού τον εαυτόν του. Τον Θεόν το θεωρεί περιττόν στην ζωή του κι έτσι γίνεται θεοπαίκτης.

Θεοπαίκτης στην εποχή μας μπορούν να γίνουν κι όσοι είναι επικεφαλής μας, είτε χωρών, είτε οργανισμών, είτε θρησκειών, είτε εταιρειών, είτε οικογενειών, και μας δημιουργούν χάος, πολέμους, διαφθορά, βία, οικονομική καταστροφή, αναστατώσεις και απουσία ενότητας, ειρήνης, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Οι άνθρωποι που ακολουθούν το Θεό κτίζουν ειρήνη, ενότητα, συνεργασία, αγάπη και κοινωνική αλληλεγγύη με φιλανθρωπία και αλληλοστήριξη.

Δίπλα στον Φαρισαίον βρίσκεται ο Τελώνης, που με την συνεχή ταπεινή του προσευχή και με την όλη συμπεριφορά του μέσα στον Ναόν μας δείχνει το μεγάλο του σεβασμό στον Θεόν, μας δείχνει τη μεγάλη του πίστη, μας δείχνει την αναξιοότητα του και την πλήρη συναίσθηση των αμαρτιών του. Ο Τελώνης δεν ασχολείται με την συμπεριφορά και τις αμαρτίες των άλλων ανθρώπων. Παραμένει προσηλωμένος στην αυτοκριτική του εαυτού του. Για τους άλλους προσεύχεται καλοπροαίρετα και τους θεωρεί καλύτερους του ενώπιον του Θεού. Έτσι δείχνει να ζει στην κατάσταση της ταπείνωσης και της απλότητας που οδηγείται με την χάριν του Θεού στην καταξίωση, στη δικαίωση δηλαδή από τον Θεόν.

Έτσι η Εκκλησία μας σήμερα με την Παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου μας εισάγει σε μιά νέα πνευματική πορεία, την περίοδο του Τριωδίου. Με τις ειδικές προσευχές του Τριωδίου η Εκκλησία μας μάς προετοιμάζει πνευματικά με τους ύμνους της και τους ψαλμούς της και με τα αποστολικά και ευαγγελικά αναγνώσματα να φθάσουμε στην πραγματική μετάνοια από τις αμαρτίες μας περιο-

ρίζοντας με την προσευχή και την ταπεινοφροσύνη τον άκρατον εγωϊσμόν μας. Στην σημερινή λοιπόν Ευαγγελική Περικοπή ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός υπογραμμίζει μέσα από το παράδειγμα του Τελώνη τον σωστό πνευματικό προσανατολισμό της ζωής μας.

Όπως, όταν γεννιέται ένα νέο παιδί, το πρώτο σημάδι της ζωής του είναι το κλάμα, έτσι και η ψυχή, όταν αναγεννάται από τον θάνατον στη ζωή, το πρώτο σημείον της αναστάσεως της είναι τα δάκρυα της μετανοίας που καθαρίζουν την ψυχή του από τις ακαθαρσίες της αμαρτίας και μπορεί πλέον να βλέπει ποιό είναι το θέλημα του Θεού το οποίο γίνεται και δικό του θέλημα. Αυτό είναι ακριβώς που συμβαίνει και στην περίπτωση του Τελώνη σήμερα όπου τα δάκρυα του τον οδηγούν στην κατάσταση της ταπείνωσης και της μετάνοιας και στην συνέχεια στην θερμή προσευχή προς τον Θεόν όπου βρίσκει ανταπόκριση και σώζεται.

Γιατί όμως η προσευχή του Τελώνη εισακούεται από τον Θεόν, ενώ του Φαρισαίου παραμένει άκαρπη και καταστροφική για τον ίδιον; Γιατί στη προσευχή του Φαρισαίου απουσίαζε η βασική προϋπόθεση της αληθινής προσευχής. Απουσίαζε η ταπείνωση κι η πίστη στο Θεό. Για να υπάρξει όμως ταπείνωση και πίστη στον Θεόν πρέπει να προηγηθεί η μετάνοια. Με τη μετάνοια μας η ταπείνωση μας και η πίστη μας ενισχύονται περισσότερο και συμβάλλουν και στην σωτηρία και των διπλανών μας.

Αλλά ένας που δεν νοιώθει ότι είναι αμαρτωλός για τίποτα σε τι να μετανοήσει; Αυτό ακριβώς αισθανόταν κι ο Φαρισαίος. Αλλά η συναίσθησή του αυτή ότι ήταν ο μεγαλύτερος άγιος ήταν και η μεγάλη του αμαρτία που του έκλεινε το δρόμο της σωτηρίας του. Στην πραγματικότητα, στην περίπτωση του Φαρισαίου, έχουμε να κάνουμε με μια συνείδηση πωρωμένη που έχει παγιωθεί στην αμαρτία, βλέποντας την αμαρτίαν ως κάτι το καλόν και το καλόν ως κακόν. Γι' αυτό κι όποιος δοκιμάσει να ξυπνήσει τον Φαρισαίον από τον ευτυχισμένον λήθαργον της αμαρτίας του θα δεχθεί την αδυσώπητη επίθεσή του.

Έτσι τα παραδείγματα της ζωής των αγίων μας μάς διδάσκουν ότι η ταπεινοφροσύνη και η απλότητα της αγάπης παραμένουν το

θεμέλιο της Χριστιανικής ζωής. Η ταπείνωση δηλαδή γίνεται η γέφυρα που μας συνδέει με τον Θεόν.

Η αυστηρότητα στον εαυτό μας και η επιείκεια απέναντι στον συνάνθρωπό μας είναι η σωστή στάση στη ζωή μας ως συνεπείς και υπεύθυνοι χριστιανοί. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα από τους ανθρώπους να αισθάνεται τον εαυτόν του ικανό να καταδικάζει τους άλλους ως αμαρτωλούς. Η ευθύνη μας για τους συνανθρώπους μας είναι να προσευχόμαστε για αυτούς κι όταν μπορούμε να τους βοηθήσουμε όπως ακριβώς έκανε ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός, όπως έκαναν οι άγιοι Μαθητές Του, όπως έκαναν οι άγιοι μας, όπως κάνουν οι σοβαροί κληρικοί κι οι ευσεβείς Χριστιανοί.

Τελειώνοντας, να υπενθυμίσουμε ότι δεν πρέπει να σταματήσουμε τις προσευχές μας για να σταματήσει ο πόλεμος μεταξύ των Ρώσων και των Αμερικάνων και των Ευρωπαίων στην Ουκρανία. Να προσευχόμαστε να επικρατήσει η ειρήνη και η ασφάλεια και η ευημερία και η ενότητα ανάμεσα στο Λαό της Ουκρανίας και σ' όλο το κόσμο. Ήδη η αδυναμία πολλών χωρών να πληρώνουν τα χρέη τους και ο συνεχής δανεισμός αποτελούν ορατή απειλή για οικονομική κατάρρευση πολλών χωρών με το κίνδυνο της κατάρρευσης ακόμη και της παγκόσμιας οικονομίας και φυσικά την έλλειψη τροφών και την ανεξέλεγκτη αύξηση των φτωχών, των προσφύγων και των μεταναστών και των συγκρούσεων.

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>